

A Loyola Generativitás Skála (LGS-18) magyar nyelvű adaptációja

Ilea Izabella* , Jenei Dániel és Vincze Orsolya

Pécsi Tudományegyetem, Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Pszichológia Intézet, Magyarország

EREDETI KÖZLEMÉNY

Beérkezett: 2021. március 1. • Elfogadva: 2021. november 20.

© 2022 A szerző(k)

Háttér és célkitűzések: A generativitás a 21. században egyre fontosabb fogalomvá válik az egyén jólléte szempontjából. A fogalom azt az általános attitűdöt jeleníti meg, amely során az individuum a tágabb közössége irányába mutatott elköteleződése révén igyekszik hozzájárulni a következő generációk jóllétéhez. A kutatás célja a Loyola Generativitás Skála (LGS-18) magyar nyelvű változatának létrehozása. *Módszer:* A kérdőív adaptációjának első szakaszában a faktorstruktúrát teszteltük, második szakaszában a validitását, harmadik szakaszában pedig az időbeli megbízhatóságát. A vizsgálatban összesen $N = 624$ személy vett részt ($M_{\text{életkor}} = 50,09$; $SD_{\text{életkor}} = 8,58$), akik az alábbi kérdőíveket töltötték ki: Loyola Generativitás Skála (LGS), Élettel való Elégedettség (SWLS-H), Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H), Antonovsky-féle Koherencia-érzés Kérdőív (SOC), Pozitív és Negatív Affektív Jegyzék (PANAS), Schwartz-féle Értékteszt (SVS). *Eredmények:* A megerősítő és feltáró faktorelemzés során az LGS 18 tételes változata megfelelő illeszkedési mutatókkal rendelkezett, belső konzisztenciája és időbeli stabilitása kiválónak mondható. A kérdőív az elvárásainkkal megegyező együttjárást mutatott a validitásba bevont konstruktumokkal, és megfelel a nemzetközi szakirodalmi adatoknak is. *Következtetések:* A 18 tételes Loyola Generativitás Skála (LGS-18) magyar verziója megfelelően megbízható és érvényes mérőeszköznek bizonyul a generativitás mérésére felnőtt kísérleti személyek körében.

KULCSSZAVAK

generativitás, Loyola Generativitás Skála, validáció

* Levelező szerző. E-mail: ilea.izabella@pte.hu

BEVEZETÉS

A generativitás fogalmát Erikson (1950) vezette be a társadalomtudományok körébe a pszichoszociális fejlődéslmélete részeként (McAdams és De St. Aubin, 1992). Elméletében a generativitás a felnőttkor megoldandó fejlődési feladata, amikor az egyén a tágabb közösségében is készen áll arra, hogy elköteleződjön. Elgondolása óta a generativitás koncepciójával számos kutató foglalkozott (lásd például Bradley, 1997; Bradley és Marcia, 1998; Kotre, 1984; McAdams és De St. Aubin, 1992; Peterson és Stewert, 1990; Snarey, 1993; Vaillant és Milofsky, 1980), és az újabb eredmények tükrében az eredeti elgondolás további lényeges szempontokkal egészült ki. A megnövekedett élettartam, a megváltozott családstruktúra, a kitolódott házasságkötés és gyermekvállalás, valamint az egyre gyakrabban előforduló gyermektelenség rávilágított az életciklusok rugalmasságára, és megkérdőjelezte a fejlődés mereven szakaszos elképzelését (Cheng, 2009; Kim, Chee és Gerhart, 2017; Kotre, 1984), ami hozzájárult a generativitás eriksoni elképzelésénél jóval tágabb értelmezések kialakulásához. Clark és Arnold (2008) szerint a generativitás egy olyan ernyőfogalommal vált, amely már nem kizárólag a felnőtt életszakaszhoz kötődik, hiszen számos olyan viselkedést is magába foglal, amely az emberi jóllét fejlődéséhez járul hozzá. A generativitásról gondolkodhatunk pusztán biológiai drive-ként, amelynek célja alapvetően az öröklés, ösztönös szükségletként, amely a másokról való gondoskodásra irányul, vagyként a szimbolikus halhatatlanság elérésére, valamint a társas elvárásokra adott viselkedéses válaszként (McAdams, 2009). Változatos megjelenési formái a konkrét utódgondozástól egészen a világ jobbá tételét és a következő generáció megsegítését célzó cselekvésekig terjedhet (McAdams, 2013a). Bárhogy is tekintünk a generativitásra, az egyén számára egy adaptív jelenség, amelynek számos pozitív hozadéka van (lásd például Ackerman, Zuroff és Moskowitz, 2000; Adler és mtsai, 2006; Erikson, 1950; McAdams, Reynolds, Lewis, Patten, & Bowman, 2001; McAdams, 2013a).

A generativitás eriksoni koncepciója

Az eriksoni megközelítés (Erikson, 1950) a fejlődést egy élethosszig tartó folyamatnak tekinti, amely során az egyénnek meghatározott kríziseket kell megoldania. A felnőttkor (40–65 év) egyik megoldandó fejlődési feladata a generativitás. Az elmélet szerint ebbe a szakaszba érve az egyén identitása már körvonalazódott, képessé vált intim kapcsolatok kialakítására, valamint ennek hatására készen áll arra, hogy a tágabb közössége felé is elköteleződjön. Erikson a generativitást a pszichoszociális érettség mutatójának tekintette, ami elsősorban a következő nemzedék iránti elköteleződésben, támogatásban és iránymutatásban nyilvánul meg, de magába foglalja a produktivitást és a kreativitást is. Ebben az életkorban kezdi foglalkoztatni az egyént az örökség problémája, a kérdés, hogy mi az, amit maga után hagy e világban. Felerősödik benne a törődés és a gondoskodás vágya, amelynek hatására időt és energiát fordít olyan tevékenységekre, amelyekkel előmozdíthatja a következő generáció és a világ fejlődését (Kotre, 1984; McAdams, 2006; McAdams, Ruetzel és Foley, 1986; Van De Water és McAdams, 1989). A generativitás legkézenfekvőbb megnyilvánulási formája a gyermeknevelés (Erikson, 1950; Slatter, 2003), de emellett számos más módon is megvalósítható, mint például foglalkozásban, kreatív tevékenységben vagy valamilyen közösségi aktivitásban (McAdams, 2009).

A generativitással szemben áll a stagnálás, amely során az individuum nem érzi szükségét az alkotásnak, a gondoskodásnak, a közösséghez való aktív tartozásnak. Nem érzi azt, hogy

bármilyen befolyása lenne másokra, valamint nem mutat érdeklődést a tudás és tapasztalatok átadása iránt. Az ettől elhatárolódó személyekre jellemző az önmagukba való belefeledkezés, valamint a feleslegesség érzése, ami könnyen a stagnálás állapotához vezethet (Erikson, 1950; McAdams, De St. Aubin és Logan, 1993; McAdams és Guo, 2015; Van de Walter és McAdams, 1989).

A generativitás egyéb megközelítései

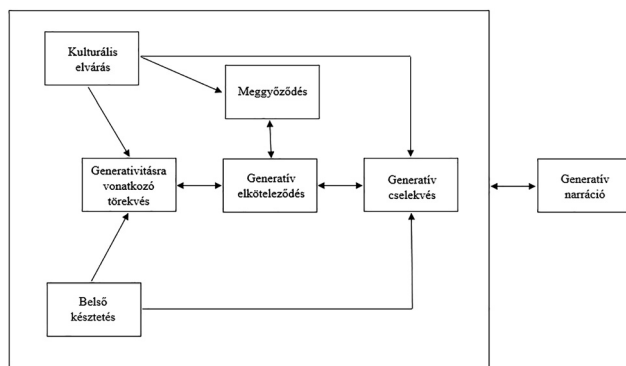
Eriksonnal ellentétben McAdams és De St. Aubin (1992) a generativitásra nem fejlődési feladatként tekint, hanem egy általános gondoskodó és tevékeny hozzáállásként, amely a személy világ felé mutatott elköteleződését jelöli (McAdams, 2006). Elgondolásukban a generativitás egy többtényezős fogalom, amely a következő generációt megcélzó személyes és társas célok köré rendeződő hét pszichoszociális összetevőből épül fel. A modell szerint a generativitás alapja a *kulturális elvárás*, amely megkívánja a társadalom idősebb tagjaitól, hogy gondoskodjanak és felelősséget érezzenek a következő generáció iránt. Emellett szükséges egyfajta *belső késztetés* megléte is, amely egyszerre két igényt is megjelenít. Egyfelől jelöli az egyén szimbolikus halhatatlanság elérésére irányuló vágyát, egy olyan alkotás vagy eredmény létrehozását, amely képes túlélni az ént. Másfelől a szükségesség igényét is magába foglalja, hogy hasznára legyen másoknak. A kulturális kívánalmak és a belső szükségletek együttesen alakítják ki a *generativitásra vonatkozó törekvést*,¹ amely a következő generáció iránt érzett aggodalomban, odafordulásban nyilvánul meg. Mindez azzal a szilárd *meggyőződéssel* párosul, miszerint az emberi élet alapvetően jó, és az emberiség fejlődni fog a következő generációban. Ez az erős hit indukálja a *generativitásra vonatkozó törekvés* átformálódását *generatív elköteleződéssé*, amely konkrét célok és tervek megvalósításával *generatív cselekvésben* ölt testet. A generativitás a *történetmesélés* értelemadó folyamatán keresztül válik teljessé, amely során az egyén elbeszéli a generatív erőfeszítéseit és azok megvalósulásait, ami végső soron a személyes élettörténet és a narratív identitás részévé válik (*I. ábra*) (McAdams és De St. Aubin, 1992; McAdams, 2009; McAdams és McLean, 2013).

A generatív élettörténet lehetséges narratív sémája a redemptivitás. Fő jellegzetessége a megváltó vagy redemptív szekvencia hangsúlyos megjelenése az élettörténetben, ahol egy kezdetben negatív esemény végül pozitív következménnyel zárul. A megváltó sémát követő történetek azt az üzenetet közvetítik, hogy a hátráltató tényezőkkel meg lehet küzdeni, a nehéz élethelyzetekből tanulni és fejlődni lehet (McAdams, 2006), ezáltal hosszú távon hozzájárul az egyén pszichológiai jóllétéhez és boldogságához (McAdams, 2013a), a koherencia érzéséhez, valamint az élettel való elégedettségéhez (McAdams és mtsai, 2001).

A hagyományos megközelítésben a generativitás jelenségét a közösségi orientációhoz, mint az egyik alapvető emberi törekvéshez (Bakan, 1996) szokás kapcsolni. Azonban Kotre (1984) amellett érvel, hogy a generativitásnak van olyan módja is, amelynek fókusza az egyénre magára irányul, és célja olyan konkrét alkotás vagy eredmény létrehozása, amely az utókor számára átörökölt. Ez a megközelítés lehetségesnek tartja a generativitás ágencia alapú felfogását,

¹Generative concern (McAdams és De St. Aubin, 1992), amely jelentheti például, hogy aggaszt, érint, nyugtalanít valamit/valakit, hatással van, kapcsolódik, vonatkozik valamire/valakire. A fordítás során a „generativitásra vonatkozó törekvés” kifejezés mellett döntöttünk, amely véleményünk szerint megfelelően tükrözi a generativitás kialakulásában azt a szakaszt, amikor a személyt elkezd foglalkoztatni a generativitás gondolata; amikor kialakul benne az igény, hogy az életét generatív módon élje.

1. ábra. McAdams és De St. Aubin (1992) generativitás modellje (saját szerkesztés)

amely során az egyéni alkotás és eredmény létrehozása nem közvetlenül a közösséget célozza meg, hanem egyéni érdekeket elégíti ki, de végső soron a következő generációt szolgálja.

A generativitás eme két lehetséges irányultsága az egyén értékszempontjában is megmutatkozik. Az ágenciára jellemző önmegvalósítás, valamint a kapcsolódó hatalom és teljesítmény értékek a szelf megerősítésére tett törekvéseket jelzik, olyan motivációkat, amely által az egyén növelni tudja a társas hierarchiában elfoglalt helyét. Ezzel szemben a szelf-transzcendencia és a hozzá tartozó univerzalizmus, valamint jóakarat értékorientációk inkább a közösségi orientáció alapvető értékeinek tekinthetők (Frimer, Walker, Dunlop, Lee és Riches, 2011). Polyakova (2017) a felnőttkor különböző szakaszaiban vizsgálta a generativitás és az értékek összefüggését. Azt találta, hogy a jelenség egészen fiatal felnőttkortól központi kérdés az egyén életében, viszont az értékekkel kapcsolatos összefüggései életkortól függően némiképp változnak. Míg fiatal felnőttkorban a generativitás majdnem az összes Schwartz-féle (1992) értékkel kapcsolatban áll, addig idősebb korra a generativitás érettebb formája kizárólag a jóakarat, univerzalizmus és teljesítmény értékekkel korrelált. Peterson és Seligman (2004) felosztása alapján McAdams (2020) három központi értékhez kapcsolja a generativitás értékpontját: egyfelől az emberségességhez és azon belül a szeretethez és a kedvességhez; másrészt az igazsághoz, és azon belül is az állampolgárság és a vezetés értékekhez; végül a bátorsághoz, amelyben az ellenállás értékét hangsúlyozza a generativitás összefüggésében. Ebben az utóbbi felosztásban, valamint a Schwartz-féle (1992) megközelítésben is látható a generativitás megjelenésének kettőssége. Az ágencia és közösségiesség két alapvető, látványlag ellentétes, de egymással nem szükségszerűen konfliktusban álló törekvés (Frimer és mtsai, 2011), az életünk számos területén párhuzamosan vannak jelen, dinamikus összjátékuk az egész életet végigkíséri (Abele és Wojciszke, 2014; Locke, 2015). A generativitás esetében is számos kutatás bizonyította, hogy a két típus együttes megjelenése ragadja meg leginkább a generativitás átfogó jelenségét (Colby és Damon, 1992; Frimer és mtsai, 2011; McAdams, 1993; Mansfield és McAdams, 1996; Newton, Herr, Pollack és McAdams, 2013).

Erikson (1950) eredeti elgondolásában a generativitás igénye a kor előrehaladtával a felnőttkorig egyre erőteljesebben megjelenik, ahol eléri a csúcspontját, majd idősebb korra lecsökken. Később beszél a kiterjedt generativitás jelenségéről is, vagyis arról, hogy a mai társadalomban a generativitás központi jelentősége időskorra is megmarad (Erikson, 1997). A legújabb kutatási eredmények azonban azt mutatják, hogy a generativitás eltérő mértékben és

formában érvényesül a különböző életkori szakaszokban (Krahn, Johnson és Galambos, 2020; Pratt és Lawford, 2014). Például a generatív elköteleződés jelentősen kisebb mértékű fiatalabb korban, ugyanakkor jellemző a belső vágy korai megjelenése (Stewart és Vandewater, 1998), míg a generativitásra vonatkozó törekvés és cselekedet tekintetében nincs különbség a fiatalabb és az idősebb korosztály között (McAdams és mtsai, 1993).

A generativitás hatása és összefüggése más jelenségekkel

A generativitás számos jótékony következménye mellett az egyik legjelentősebb a mentális és fizikai egészségre gyakorolt hatása (Erikson, 1950). Azok a személyek, akik képesek generatív módon viselkedni, hasznosnak és fontosnak érzik magukat, másrészt jobban odafigyelnek az egészségügyi állapotukra, hogy minél tovább törődhessenek másokkal (Gruenewald, Liao és Seeman, 2012). A generatív személyekre jellemző az érett megküzdési módok alkalmazása, ami növeli a hatékony pszichés adaptációt felnőtt és idős korban (Ackerman és mtsai, 2000; McAdams, 2013a). Kiterjedt baráti kapcsolatrendszerrel és társas támogatással rendelkeznek, valamint jóval elégedettebbek a társas kapcsolataik minőségével (McAdams, 2013a; Son és Wilson, 2011). Ez kihat az étellel és munkájukkal való elégedettségükre (Grossbaum és Bates, 2002; Lacroix és Jolibert, 2017), ami végső soron magas étellel való elégedettséget eredményez (Ackerman és mtsai, 2000; Hofer és mtsai, 2007).

A generatív személyek általában nagyobb hajlandóságot mutatnak az önkéntes tevékenységekre (Son és Wilson, 2011), a vallási (Dillion, Wink és Fay, 2003) vagy politikai aktivitásra (Serrat, Villar, Giuliani és Zacarés, 2016). Ezekkel a cselekedetekkel nem csupán a szűkebb és tágabb közösségeik jobbá tételéhez járulnak hozzá, hanem közelebb kerülnek ahhoz is, hogy életüknek értelmet és célt találjanak (McAdams, 2013a; Villar, López és Celdrán, 2013). A civil ügyekben való elköteleződésüknek nem kizárólagosan társadalmi vagy közösségi haszna van, hanem az egyén egészségügyi állapotára, pszichológiai és szociális jóllétére is pozitív hatást gyakorol (Grossbaum és Bates, 2002; Keyes és Ryff, 1998; Serrat és mtsai, 2016). Növeli a személy hatóképességének érzését, önelfogadását, személyes növekedését, valamint autonómiaérzését (An és Coony, 2006). A generativitás pozitív kapcsolatban áll a pozitív affektivitással, és olyan tartósan fennálló érzelmi állapotok átélésével, amelyek magas intenzitással és pozitív valenciával rendelkeznek (Ackerman és mtsai, 2000; Huta és Zuroff, 2007), valamint negatívan korrelál a negatív affektivitással (Doerwald, Zacher, Van Yperen és Scheibe, 2021).

Loyola Generativitás Skála

McAdams munkatársaival együtt számos mérőeszközt kidolgozott a generativitás több-dimenziós modelljének más-más alkotóelemeinek mérésére (Loyola Generativitás Skála, Generatív Viselkedési Lista, Redemptív Szelf élettörténete) (McAdams és De St. Aubin, 1992; Mansfield és McAdams, 1996; McAdams, Diamond, De St. Aubin és Mansfield, 1997; McAdams, 2013b).

Ezek közül a mérőeszközök közül a Loyola Generativitás Skálát McAdams és De St. Aubin alakította ki 1992-ben a generativitásra vonatkozó törekvés egyéni különbségeinek önbevallásos alapon történő mérésére. Modelljükben a generativitásra vonatkozó törekvés egy központi elem, amely átmenetet képez a generativitásra vonatkozó motivációs források (a kulturális elvárás és a belső késztetések), valamint a generatív gondolatok, tervek kialakítása között, és egyben kiváltja a generatív cselekvést (ld. 1. ábra).

A kérdőív validációja során két eltérő mintát alkalmaztak: 149 felnőtt (19–68 év), illetve 165 egyetemista személy vett részt az LGS létrehozásában. Az eredetileg 39 itemből álló kérdőív 20 állításra csökkent, amelynek belső reliabilitása a felnőtt (Cronbach $\alpha = 0,83$) és az egyetemista mintán is (Cronbach $\alpha = 0,84$) megbízhatónak mutatkozott (McAdams és De St. Aubin, 1992). Az LGS egy 20 tételből álló egydimenziós skála, amelyben a tételek kiválóan lefedik a generativitás jellegzetes tulajdonságait. Négy állítás a következő generációnak átadott tudásra vagy készségre vonatkozik (pl. „Az emberek tanácsért fordulnak hozzám”). Négy állítás az egyén közösségének vagy szomszédságának a fejlődéséhez való jelentős hozzájárulást fejez ki (pl. „Úgy érzem, hogy mindaz, amit másokért vagy a társadalomért tettem, halálom után is fennmaradnak”). Hat állítás a szelf örökségét fejezi ki, valami olyan produktum létrehozását, amely hosszú távon fennmarad (pl. „Úgy gondolom, hogy halálom után sokáig fognak emlékezni rám.”). Két állítás az egyén kreativitását és produktivitását méri (pl. „A legtöbb dologban, amit csinálok, próbálok kreatív lenni.”), és további négy állítás más emberekről való gondoskodásra és felelősségvállalásra vonatkozik (pl. „Az élet során sokféle ember, csoport és tevékenység iránt elköteleződtem.”) (McAdams és De St. Aubin, 1992).

A kutatás célkitűzései

Vizsgálatunk célja a Loyola Generativitás Skála felnőtt mintára történő magyar nyelvű adaptációja. A tanulmány célja a kérdőív megerősítő faktorelemzésén túl a belső és időbeli reliabilitásának, valamint a validitásának vizsgálata.

MÓDSZER

Minta és eljárás

A kérdőív adaptációját kényelmi hozzáféréseken alapuló mintavétellel ($N = 624$) végeztük el három szakaszban. A generativitás hangsúlyosan felnőttkori megjelenése alapján a kutatásba kizárólag 40 év feletti résztvevők kerültek. Minden felvétel estén rögzítettük az alapvető szociodemográfiai jellemzőket (kor, nem, iskolai végzettség), továbbá rákérdeztünk a személy foglalkozására, valamint önkéntes tevékenységeire (végez-e önkéntes tevékenységet, és ha igen, melyek azok) (1. táblázat).

Az első adatfelvétel során a Loyola Generativitás Skála faktorstruktúráját kívántuk ellenőrizni feltáró és megerősítő faktorelemzéssel. Összesen $n = 419$ fő vett részt a vizsgálat ezen szakaszában, azonban a korhatár kritériuma miatt 26 válaszvív kizárásra került. A második adatfelvételt követően ($n = 172$) a Loyola Generativitás Skála validitását végeztük el Spearman-féle korrelációs elemzéssel. A harmadik adatfelvétel során ($n = 59$) a kérdőív időbeli konzisztenciáját vizsgáltuk intraklassz korrelációval.

Mérőeszközök

Loyola Generativitás Skála (Loyola Generativity Scale, LGS). A Loyola Generativitás Skála eredeti, 20 tétel angol nyelvű verziója a generativitásra vonatkozó törekvés és a jövő generációjának jóléte iránti elköteleződést méri (McAdams és De St. Aubin, 1992). A kérdőív magyarra fordítását a jelen tanulmány első szerzője, a visszafordítását a másodszerzője végezte. Az eredeti

1. táblázat. A három adatfelvételi minta jellemzői, valamint az LGS-18 megbízhatósági mutatója az egyes adatfelvételi szakaszokban

	Első felvétel	Második felvétel	Harmadik felvétel
Elemzés	$n = 393$	$n = 172$	$n = 59$
Életkor ($M \pm SD$ [terjedelem]) (év)	$50 \pm 8,276$ [40–86]	$49,87 \pm 9,287$ [40–87]	$49,76 \pm 8,61$ [40–71]
NEM (%)			
Férfi	30,79	40,7	37,29
Nő	69,21	59,3	62,71
ISKOLAI VÉGZETTSÉG (%)			
Szakközépiskola	6,36	12,21	8,47
Gimnázium	21,12	15,12	15,25
Egyetem	72,52	72,67	76,27
Önkéntesség (%)	22,9	25,58	38,98
LGS-18 Cronbach α	0,893	0,902	0,895
LGS-18 ($M \pm SD$)	$34,13 \pm 9,39$	$33,40 \pm 9,86$	$35,49 \pm 8,89$

Megjegyzés: LGS-18 = Loyola Generativitás Skála 18 állításos magyar változata

angol és a visszafordított magyar verzió ellenőrzését a harmadik szerző végezte az első két szerző közreműködésével (Douglas és Craig, 2007). Az eredeti és visszafordított kérdőív tételeinek összevetése megfelelő egyezést mutatott.

A kérdőív kitöltése során a személynek 0–3-ig terjedő (0 = az állítás sose igaz Önre, 3 = az állítás nagyon gyakran vagy majdnem mindig igaz Önre) skálán kell eldöntenie, hogy az adott állítás milyen mértékben igaz rá. Minél magasabb a skálán elért összpontszám, annál nagyobb az egyén generativitásának a szintje.

Élettel való Elégedettség Skála (Satisfaction with Life Scale, SWLS-H). Az Élettel való Elégedettség Skála (Diener, Emmons, Larsen és Griffin, 1985) az általános életminőség szubjektív értékelésére használt kérdőív, amelynek magyar nyelvű fordítása elérhető Ed Diener honlapján. A kérdőív magyar nyelvű változatán eszközölt kisebb változtatások után Martos és munkatársai (2014) szisztematikusan megvizsgálták a skála pszichometriai mutatóit, amelyek eredménye szerint a belső konzisztenciája ($\alpha = 0,867$), időbeli stabilitása és strukturális validitása is megfelelő. Jelen tanulmányban a Martos és munkatársai (2014) által adaptált kérdőívet használtuk, amely 5 tételből áll, amelyet a válaszadók 7-fokú Likert-skálán (1 = egyáltalán nem értek egyet, 7 = teljes mértékben egyetértek) értékelték. A magas összpontszám magas élettel való elégedettséget mutat.

Rosenberg Önértékelés Skála (Rosenberg Self-esteem Scale, RSES-H). A Rosenberg Önértékelés Skála (Rosenberg, 1965) a globális önértékelés mérésének megbízható eszköze. A kérdőívnek több magyar nyelvű változata is létezik, amelyek pszichometriai jellemzőit az utóbbi néhány évben kezdték el vizsgálni (Rózsa és Komlósi, 2014; Sallay, Martos, Földvári, Szabó és Ittész, 2014; Urbán, Szigeti, Kökönyei és Demetrovics, 2014). Jelen kutatásunkban a Sallay és munkatársai (2014) által kialakított verziót használtuk, amely megfelelő belső megbízhatósággal ($\alpha = 0,850$), stabil faktorszerkezettel, valamint kiváló időbeli stabilitással rendelkezik. A 10 tételes verzió 5 pozitív és 5 negatív tartalmú állítást tartalmaz, amelyeket a kitöltők 4-fokú Likert-skálán

(1 = egyáltalán nem értek egyet, 4 = teljesen egyetértek) értékelték. A magasabb összegzett érték pozitívabb globális önértékelést mutat.

Antonovsky-féle Koherencia-érzés Kérdőív (Sense of Coherence, SOC). A koherenciaérzés (Antonovsky, 1987) egyfajta komplex önbizalom mutatója, mely a személy kihívásokkal szembeni válaszkészségét jellemzi. A kutatásunkban Balajti és munkatársai (2007) által fordított 13 tételes rövidített verziót alkalmaztuk, amely megfelelő belső megbízhatósággal rendelkezett ($\alpha = 0,820$). A válaszokat összesítve, minél nagyobb értéket ér el a személy, annál magasabb koherenciaérzés jellemzi.

Pozitív és Negatív Affektív Jegyzék (Positive and Negative Affective Schedule, PANAS). A PANAS kérdőívet érzelmi és hangulati állapotok vizsgálatára alakították ki (Watson, Clark és Tellegen, 1988), ami 10 pozitív és 10 negatív érzelmi állapotot tartalmaz, amelyeket a válaszadónak egy 5-fokú Likert-skálán kell megítélnie. A kérdőív magyar nyelvű fordítását Rózsa és munkatársai végezték (2008), és számos vizsgálatban használták (Rózsa és mtsai, 2008; Simor, Köteles és Bódizs, 2011). Az alsóskálák belső konzisztenciája a felmérések során rendre $\alpha = 0,8$ fölött volt. A kérdőív egyaránt alkalmazható a vonás és az állapot jellegű hangulat mérésére.

Schwartz-féle értékeszt (Schwartz's Value Survey, SVS). A Schwartz-féle értékeszt (Schwartz, 1992) emberi értékek mérésére alkalmas kérdőív. Kutatásunkban az Európai Társadalmak Összehasonlító vizsgálatában (European Social Survey) 2002 óta alkalmazott (Davidov, Schmidt és Schwartz, 2008) verziót használtuk, amely 21 eltérő személy jellemzését tartalmazza. A kitöltőnek 6-fokú skálán (1 = egyáltalán nem hasonlít rám, 6 = nagyon hasonlít rám) kell eldöntenie, hogy a bemutatott személy mennyire hasonlít rá. A kérdőív 10 univerzális értékdimenziót különít el, amelyek négy fő érték mentén szerveződnek: nyitottság a változásra, önmegvalósítás, szelf-transzcendencia és konzerválás.

Etikai vonatkozások

A kutatásban való részvétel önkéntes és anonim volt. A kérdőívek kitöltése előtt a személyek részletes írásbeli tájékoztatást kaptak a kutatás céljáról és az adataik kezeléséről, valamint a részvételért cserébe nem részesültek ellenszolgáltatásban. A kérdőív adaptációjának folyamatát az Egyesített Pszichológiai Kutatásetikai Bizottság előzetesen jóváhagyta (referenciaszám: 2020–114).

EREDMÉNYEK

Az adatok feldolgozását és statisztikai elemzését az IBM SPSS 25, valamint a JASP 0.14.1.0 programokkal végeztük. A kérdőív faktorstruktúrájának vizsgálatát feltáró és megerősítő faktorelemzéssel vizsgáltuk, majd időbeli megbízhatóságát intraklassz korrelációval teszteltük. Az adatok nem normál eloszlása miatt a kérdőív validitásának vizsgálatát Spearman-féle korrelációs elemzéssel, valamint Mann–Whitney-próbával ellenőriztük.

Az LGS kérdőív faktorszerkezete

A többdimenziós normalitásvizsgálat az adatok nem normál eloszlását mutatta (Shapiro–Wilk = 0,941; $p < 0,001$), emiatt főtengeley módszerrel és varimax rotációval végeztük a feltáró

faktorelemzést (Costello és Osborne, 2005). A minta adatai alkalmasnak mutatkoztak a feltáró faktorelemzésre [$KMO = 0,909$; Bartlett-teszt: $\chi^2(190) = 2765,09$ $p < 0,01$]. A faktorok számának megállapítása a Kaiser-kritérium, a Scree-teszt és a paralel elemzés együttes figyelembevételével történt. A Kaiser-kritérium alapján egy egynél nagyobb sajátértékű dimenziót jelzett az elemzés, amelynek értéke 6,2. Ezután megvizsgáltuk a Scree-teszttel a sajátérték lefutási görbáját, amely ugyancsak egy faktor jelenlétét mutatta. Végül a korrelációs mátrixon alapuló paralel elemzés két faktort valószínűsített, ahol az első faktorba telítődött a legtöbb tétel, a második faktorba pedig kizárólag a fordított itemek rendeződtek. Ez a faktorstruktúra módszerhatást feltételez, amely egy gyakran előforduló jelenség, ahol a negatív állítások egy különálló faktorba töltődnek, az egyébként egydimenziós kialakítású kérdőívben (Dalal és Carter, 2015). A két faktor együttesen a variancia 36%-át magyarázza. A faktortöltés cut-off értékét 0,32-ben határoztuk meg (Tabachnick és Fidell, 2007). Két állítás nem érte el a meghatározott küszöbértéket, a 9. (0,004) és a 11. (0,245), ezért ezeket az állításokat elhagytuk (ld. 2. táblázat). Az ezt követő megerősítő faktorelemzést, a reliabilitás- és validitásvizsgálatokat a 18 itemes verzióval végeztük el.

A 9-es állítás („Hiszek abban, hogy a társadalom nem felelős azért, hogy minden hajléktalan embernek ételt és menedéket nyújtson.”) eredetileg a más emberekről való gondoskodást és felelősségvállalást hivatott mérni, ami McAdams és De St. Aubin (1992) kutatásában is problémásnak bizonyult, mivel erősen korrelált a társas kíváncsisággal. A 11-es állítás („Ha nem lehetne saját gyermekem, örökbe fogadnék.”) ugyan benne maradt az eredeti kérdőívben, de a szerzők felhívják a figyelmet arra, hogy a kérdés diszkriminálhat a gyermektelen felnőttekkel szemben, valamint már nem releváns a középkorú személyek számára (McAdams és De St. Aubin, 1992).

Az egydimenziós (modell 1) és az alternatív (általános generativitás faktor + módszer-hatás faktor) (modell 2) faktorszerkezetet tovább vizsgáltuk megerősítő faktorelemzéssel (2. ábra–3. ábra). Az adatok nem normál eloszlása miatt átlósan súlyozott négyzetes becslési eljárást (DWLS – Diagonally Weighted Least Squares Estimation) alkalmaztunk (Mindrilla, 2010). Az eredmények azt mutatják, hogy a módszer-hatást magába foglaló alternatív modell illeszkedése jobb, mint az egydimenziós modellé ($\Delta\chi^2 = 73,487$; $\Delta df = 5$; $p < 0,001$) (3. táblázat).

Megbízhatóság

A három adatfelvétel során a kérdőív konzisztensen magas megbízhatósági értékeket mutatott (lásd 1. táblázat). Az első mintavétel során a Cronbach $\alpha = 0,893$, a második mintavétel során a Cronbach $\alpha = 0,902$, a harmadik mintavétel során pedig a Cronbach $\alpha = 0,895$ volt. Az időbeli stabilitást 3-4 hetes intervallumban mértük $n = 59$ fővel a második és a harmadik mintavétel során. A két tesztfelvétel közötti ICC-érték 0,893, ami a kérdőív magas időbeli stabilitását igazolja.

Validitásvizsgálatok

Az LGS kérdőív által mért jelenség érvényességét a nemzetközi szakirodalomban is használt kérdőívvel összevetve kívántuk vizsgálni (Ackerman és mtsai, 2000; Doerwald és mtsai, 2021; Frimer és mtsai, 2011; Hofer, Busch, Chasiotis, Kartner és Campos, 2007; Huta és Zuroff, 2007; McAdams és mtsai, 2001; McAdams, 2013a; Polyakova, 2017). A vizsgálatba bevont kérdőívek leíró adatait és megbízhatóságát a 4. táblázat összegzi.

2. táblázat. A 20 item faktortöltése az alternatív modellben

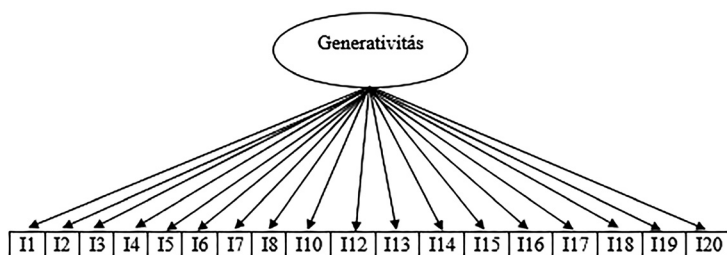
Item	Generativitás faktor	Módszer-hatás faktor
1. Igyekszem átadni a tudásomat, amelyet a tapasztalataimon keresztül szereztem.	0,441	
2. Nem érzem azt, hogy más embereknek szüksége lenne rám.	-0,190	0,550
3. Úgy gondolom, hogy élvezném a tanári munkát.	0,330	
4. Úgy érzem, sok ember életében hoztam változást.	0,685	
5. Nem szoktam önkénteskedni.	-0,362	0,178
6. Olyan dolgokat csináltam és hoztam létre, amelyek hatással voltak más emberekre.	0,712	
7. A legtöbb dologban, amit csinálok, próbálok kreatív lenni.	0,424	
8. Úgy gondolom, hogy halálom után sokáig fognak emlékezni rám.	0,708	
9. Hiszek abban, hogy a társadalom nem felelős azért, hogy minden hajléktalan embernek ételt és menedéket nyújtson.	0,004	
10. Mások azt mondanák, hogy a hozzájárulásom a társadalomhoz példátlan.	0,645	
11. Ha nem lehetne saját gyermekem, örökbe fogadnék.	0,245	
12. Fontos képességeim vannak, amelyeket próbálok másoknak megtanítani.	0,674	
13. Úgy érzem, nem tettem semmi olyat, ami fennmaradna utánam, ha egyszer meghalok.	-0,514	0,412
14. Általában a tetteimnek nincs pozitív hatása másokra.	-0,234	0,730
15. Úgy érzem, mintha semmi érdemlegeset nem tettem volna másokért.	-0,353	0,698
16. Az élet során sokféle ember, csoport és tevékenység iránt elköteleződtem.	0,466	
17. Mások szerint nagyon eredményes vagyok.	0,507	
18. Felelősnek érzem magam azért, hogy a környezetemet, ahol élek, jobbá tegyem.	0,483	
19. Az emberek tanácsért fordulnak hozzám.	0,605	
20. Úgy érzem, hogy mindaz, amit másokért vagy a társadalomért tettem, halálom után is fennmaradnak.	0,743	

A szakirodalom alapján feltételeztük, hogy a generativitás mértéke pozitív együttjárást mutat az étellel való elégedettséggel (SWLS-H), az önértékeléssel (RSES-H), a koherenciaérzéssel (SOC), a pozitív érzelmi állapotokkal (PANAS PA), valamint a Schwartz-féle értékorientáció szelf-transzcendencia és önmegvalósítás dimenzióival (SVS). Emellett negatív összefüggést vártunk a generativitás és a negatív érzelmi állapotok között (PANAS NA) (5. táblázat).

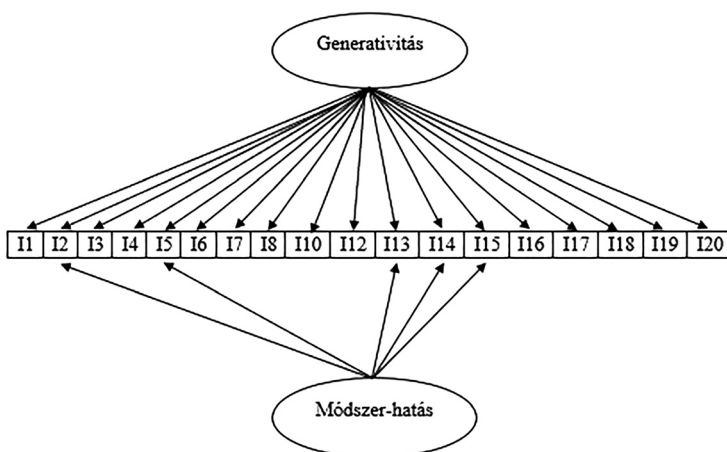
Az elvárásainknak megfelelően az LGS az étellel való elégedettséggel, az önértékeléssel, a koherenciaérzéssel, a pozitív érzelmi állapottal, valamint a Schwartz-féle kérdőív szelf-transzcendencia és önmegvalósítás alskálákkal pozitív együttjárást mutatott, míg a negatív érzelmi állapottal közepes erősségű negatív összefüggést kaptunk.

Az elvárásainkon túl az LGS pozitív összefüggést mutatott a Schwartz-féle kérdőív egy további skálájával, a nyitottság a változásra alskálával (5. táblázat).

2. ábra. Egydimenziós általános generativitás faktor

3. ábra. Általános generativitás faktor módszer-hatás faktoral

3. táblázat. A két modell megerősítő faktoranalízisének illeszkedési mutatói

Modell	χ^2	df	χ^2/df	p	CFI	TLI	SRMR	RMSEA	RMSEA 90% CI
Modell 1	216,822	135	1,606	<0,001	0,987	0,985	0,063	0,039	0,029–0,049
Modell 2	143,335	130	1,103	0,200	0,998	0,997	0,049	0,016	0–0,030

A témában fellelhető korábbi kutatásokra alapozva (Mansfield és McAdams, 1996; McAdams és mtsai, 1997; Son és Wilson, 2011) feltételeztük, hogy azok a személyek, akik aktívan önkénteskednek, nagyobb generativitás értéket érnek el az LGS skálán. Az első és a második adatfelvétel mintáját összevonva ($n = 565$) vizsgáltuk a kérdőív önkéntességgel való összefüggését a generativitással. A mintában $n = 431$ (142 férfi és 289 nő) önkéntes tevékenységet nem folytató ($M_{\text{életkor}} = 49,7$; $SD_{\text{életkor}} = 8,541$), valamint $n = 134$ önkéntes tevékenységet aktívan folytató személy vett részt (49 férfi és 85 nő, $M_{\text{életkor}} = 51,49$; $SD_{\text{életkor}} = 8,638$).

4. táblázat. A kutatásba bevont kérdőívek skáláinak leíró adatai és belső konzisztenciája

Mérőeszközök	$M \pm SD$	Terjedelem	Cronbach α
SWLS-H	24,24 \pm 6,3	6–35	0,883
RSES-H	33,41 \pm 5,62	14–40	0,860
SOC	63,6 \pm 11,39	31–83	0,823
PANAS			
Pozitív érzelmi állapot	36,65 \pm 6,31	14–49	0,863
Negatív érzelmi állapot	19,12 \pm 6,03	10–42	0,854
SVS			
Szelf-transzcendencia	24,23 \pm 4,09	10–31	0,712
Önmegvalósítás	15,1 \pm 4,25	4–24	0,771
Nyitottság a változásra	27,67 \pm 5,03	8–36	0,773
Konzerválás	22,75 \pm 5,38	10–36	0,654

Megjegyzés: SWLS-H = Élettel való Elégedettség Skála, RSES-H = Rosenberg Önértékelés Skála, SOC = Antonovsky-féle Koherencia-érzés Kérdőív, PANAS = Pozitív és Negatív Affektív Jegyzék, SVS = Schwartz-féle értékeszt

5. táblázat. A vizsgált jelenségek közti Spearman-korreláció eredményei

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
LGS-18	–									
SWLS-H	0,375**	–								
RSES-H	0,547**	0,507**	–							
SOC	0,474**	0,556**	0,633**	–						
PANAS PA	0,506**	0,352**	0,415**	0,449**	–					
PANAS NA	–0,326**	–0,404**	–0,502**	–0,599**	–0,188*	–				
SVS Sz	0,315**	0,07	0,127	0,157*	0,261**	–0,097	–			
SVS Ö	0,274**	0,003	0,164*	0,013	0,155*	0,119	0,01	–		
SVS NY	0,374**	0,258**	0,299**	0,241**	0,348**	–0,127	0,296**	0,397**	–	
SVS K	–0,022	0,109	–0,043	0,043	–0,04	–0,046	0,26**	0,088	–0,037	–

Megjegyzés: ** $p < 0,001$; * $p < 0,05$. SVS Sz = Schwartz-féle értékeszt szelf-transzcendencia alskála; SVS Ö = Schwartz-féle értékeszt önmegvalósítás alskála; SVS NY = Schwartz-féle értékeszt nyitottság a változásra alskála; SVS K = Schwartz-féle értékeszt konzerválás alskála

Az eredmények azt mutatják, hogy az önkéntességgel foglalkozók átlagosan magasabb generativitás értéket érnek el az LGS kérdőívben ($M = 39,5$; $SD = 7,86$), mint az önkéntességgel nem foglalkozó személyek ($M = 32,2$; $SD = 9,34$) ($U = 15,453$; $p < 0,001$; $r = 0,465$).

Megvizsgáltuk továbbá az LGS kérdőívben elért pontszámok összefüggéseit a demográfiai változókkal. Alacsony erősségű szignifikáns összefüggés mutatkozott ($Rho = 0,120$; $p = 0,004$) az életkor és a generativitás között. Ez az eredmény összhangban van Erikson (1950; 1997) megközelítésével, mely szerint a generativitás mértéke a kor előrehaladtával növekvő tendenciát mutat, csúcspontját felnőttkorra éri el, majd továbbra is fennmarad, és központi jelentőséget tölt be az egyén életében. A generativitás mértéke az életkor mellett a nemi hovatartozással és az iskolázottsággal is összefüggésben áll. Az eredményeink szerint a nők átlagosan magasabb értéket érnek el a generativitás kérdőívben ($M = 34,9$; $SD = 9,26$), mint a férfiak ($M = 31,9$; SD

= 9,76, $U = 29,333$; $p = 0,001$; $r = 0,179$). Valamint gyenge pozitív kapcsolatot találtunk az iskolai végzettség tekintetében is. A magasabb iskolázottság együttjárást mutat a magasabb generativitásra vonatkozó törekvéssel ($Rho = 0,157$; $p < 0,001$).

DISZKUSSZIÓ

Jelen tanulmány célja a [McAdams és De St. Aubin \(1992\)](#) által létrehozott Loyola Generativitás Skála magyar adaptációja volt. Eredményeink alapján elmondható, hogy a skála belső konzisztenciája és strukturális validitása kiválóan mondható, valamint megfelelő mértékű időbeli stabilitással rendelkezik.

Elvárásainknak megfelelően az LGS-18 kérdőív megfelelő erősségű negatív korrelációt mutat a negatív affektivitással, valamint együttjárást mutat az étellel való elégedettséggel, önbecsüléssel, koherenciaérzéssel, illetve a pozitív affektivitással ([Ackerman és mtsai, 2000](#); [McAdams és mtsai, 2001](#); [Adler, Kissel és McAdams, 2006](#)).

Az LGS-18 a Schwartz-féle értékorientáció tekintetében pozitív összefüggésben áll a szelf-transzcendencia és az önmegvalósítás értékeivel. A szelf-transzcendencia magába foglalja az ismerős mások iránt mutatott jóakaratot, valamint az univerzalizmus értékén keresztül egy általános törődési igényt, amely az emberiség jóllétére irányul. Ezzel szemben az önmegvalósítás értéke a hatalom értékét, a társas dominancia és mások vezetésének, valamint a teljesítmény értékét, egy produktum megalkotásának az igényét testesíti meg ([Frimer és mtsai, 2011](#); [Schwartz, 1992](#)). Ezek az eredmények alátámasztják [Kotre \(1984\)](#), valamint [Mansfield és McAdams \(1996\)](#) feltételezését, mely szerint a generativitás jelenségében a közösségiesség értéke, a jövő generációja felé való fordulás és a segítségnyújtás mellett az ágencia is lényeges szerepet játszik. Elvárásainkon túl a generativitás további összefüggést mutatott a nyitottság a változásra fókuszálással, amely az önállóság és stimuláció értékeket foglalja magába. Ezek az értékek a független gondolkodást és cselekvést hangsúlyozzák, amelyek elősegítik a változást és az innovációt ([Schwartz, 1992](#)), és jól illeszkednek a generativitás koncepciójába, amely támogatja az autonóm cselekvéseket, amelyek pozitív változást hoznak, és előmozdítják a következő generáció jóllétét és fejlődését ([McAdams, 2006](#)).

A várakozásunknak megfelelően az aktív önkéntességgel foglalkozó személyek magasabb értéket értek el az LGS-18 skálán az önkéntes tevékenységet nem végzők csoportjához képest. A magas generativitással rendelkező személyek legfőbb célja a közösségük és a társadalom jobbatétele ([Van de Walter és McAdams, 1989](#)), emiatt aktívabban részt vesznek különböző önkéntes, vallási és politikai tevékenységekben ([McAdams, 2013a](#)).

A generativitás és az életkor között mutatkozó gyenge pozitív összefüggés arra hívja fel a figyelmet, hogy a két jelenség között nem olyan egyértelmű a kapcsolat, mint azt a korai (eriksoni) elmélet sejteti. [McAdams és munkatársai \(1993\)](#) korábbi vizsgálatukban nem találtak összefüggést a generativitás és az életkor között, ami azért lehetséges, mert eltérő életkorokban a generativitás más-más összetevője dominál. Az LGS-18 skála alapvetően a generativitásra vonatkozó törekvést vizsgálja, amely egyaránt dominálhat fiatal korban és idősebb korban is. Keveset tudunk azonban arról, hogy milyen egyéb tényezők befolyásolják a megjelenését az eltérő életkorokban.

A nemek és az iskolázottság tekintetében kapott eredményeink összhangban vannak a szakirodalmi adatokkal. [Pratt és munkatársai \(1999\)](#), valamint [McAdams és munkatársai \(1993\)](#) is azt találták, hogy a nőket magasabb generativitás jellemzi, mint a férfiakat, ugyanakkor a

generativitás nemi összefüggését a gyermekek jelenléte jelentősen befolyásolja. Gyermekvállaló felnőtteknél a férfiak, míg gyermektelen felnőttek esetében a nők érték el magasabb értéket az LGS kérdőíven (McAdams és mtsai, 1993).

Az iskolázottság és a generativitás között tapasztalható pozitív összefüggés azt valószínűsíti, hogy az edukáltabb és sikerebb emberek motiváltabbak abban, hogy valamit visszaadjanak a társadalomnak, valamint nagyobb hajlandóságot mutatnak a tudásuk továbbörökítésére, mint a kevésbé iskolázott személyek (Keyes és Ryff, 1998; McAdams és Logan, 2004; Doerwald és mtsai, 2021).

Eredményeinket összefoglalva a Loyola Generativitás Skála 18 tételes magyar verziója megfelelően megbízható és érvényes mérőeszköznek bizonyult a generativitásra vonatkozó törekvés önbevallásos mérésére felnőtt mintán.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A kutatást az Innovációs és Technológiai Minisztérium Tématerületi Kiválósági Program 2020 – Intézményi Kiválósági Alprogramja finanszírozta, a Pécsi Tudományegyetem 4. – A hazai vállalatok szerepének növelése a nemzet újraiparosításában – tématerületi programja keretében. Projektszám: EFOP-3.6.1.-16-2016-00004.

IRODALOM

- Abele, A. E., & Wojciszke, B. (2014). Communal and agentic content in social cognition: A dual perspective model. *Advances in Experimental Social Psychology*, 50, 195–255.
- Ackerman, S., Zuroff, D. C., & Moskowitz, D. S. (2000). Generativity in midlife and young adults: Links to agency, communion and subjective well-being. *The International Journal of Aging and Human Development*, 51(1), 17–41.
- Adler, J. M., Kissel, E. C., & McAdams, D. P. (2006). Emerging from the CAVE: Attributional style and the narrative study of identity in midlife adults. *Cognitive Therapy and Research*, 30(1), 39–51.
- An, J. S., & Coony, T. M. (2006). Psychological well-being in mid to late life: The role of generativity development and parent-child relationships across the lifespan. *International Journal of Behavioral Development*, 30(5), 410–421.
- Antonovsky, A. (1987). *Unraveling the mystery of health, How people manage stress and stay well*. Jossey-Bass Publishers.
- Bakan, D. (1966). *The duality of human existence: An essay on psychology and religion*. Rand McNally.
- Balajti, I., Vokó, Z., Ádány, R., & Kósa, K. (2007). A Koherencia-érzés mérésére szolgáló rövidített kérdőív és a Lelki Egészség (GHQ-12) kérdőív magyar nyelvű változatainak validálása. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 8(2), 147–161.
- Bradley, C. L. (1997). Generativity-stagnation: Development of a status model. *Developmental Review*, 17(3), 262–290.
- Bradley, C. L., & Marcia, J. E. (1998). Generativity-stagnation: A five-category model. *Journal of Personality*, 66(1), 39–64.
- Cheng, S. (2009). Generativity in later life: Perceived respect from younger generations as a determinant of goal disengagement and psychological well-being. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 64B(1), 45–54.

- Clark, M., & Arnold, J. (2008). The nature, prevalence and correlates of generativity among men in middle career. *Journal of Vocational Behavior*, 73(3), 473–484.
- Colby, A., & Damon, W. (1992). *Some do care: Contemporary lives of moral commitment*. Free Press.
- Costello, A. B., & Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment, Research and Evaluation*, 10(7), 1–9.
- Dalal, D. K., & Carter, N. T. (2015). Negatively worded items negatively impact survey research. In C. E. Lance, & R. J. Vandenberg (Eds.), *More statistical and methodological myths and urban legends* (pp. 112–132). Routledge.
- Davidov, E., Schmidt, P., & Schwartz, S. H. (2008). Bringing values back in: The adequacy of the European Social Survey to measure values in 20 countries. *Public Opinion Quarterly*, 72(3), 420–445.
- Diener, E., Emmons, E. R., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of Personality Assessment*, 49(1), 71–75.
- Dillon, M., Wink, P., & Fay, K. (2003). Is spirituality detrimental to generativity? *Journal for the Scientific Study of Religion*, 42(3), 427–442.
- Doerwald, F., Zacher, H., Van Yperen, N. W., & Scheibe, S. (2021). Generativity at work: A meta-analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 125.
- Douglas, S. P., & Craig, C. S. (2007). Collaborative and iterative translation: An alternative approach to back translation. *Research Article*, 15(1), 30–43.
- Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. W. W. Norton & Co.
- Erikson, E. H. (1997). *The life cycle completed: Extended version with new chapters on the ninth stage of development*. Joan M. Erikson. Norton.
- Frimer, J. A., Walker, L. J., Dunlop, L., Lee, B. H., & Riches, A. (2011). The integration of agency and communion in moral personality: Evidence of enlightened self-interest. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(1), 149–163.
- Grossbaum, M. F., & Bates, G. W. (2002). Correlates of psychological well-being at midlife: The role of generativity, agency and communion, and narrative themes. *International Journal of Behavioral Development*, 26(2), 120–127.
- Gruenewald, T. L., Liao, D. H., & Seeman, T. E. (2012). Contributing to others, contributing to oneself: Perceptions of generativity and health in later life. *The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 67(6), 660–665.
- Hofer, J., Busch, H., Chasiotis, A., Kartner, J., & Campos, D. (2007). Concern for generativity and its relation to implicit pro-social power motivation, generative goals, and satisfaction with life: A cross-cultural investigation. *Journal of Personality*, 76(1), 1–30.
- Huta, V., & Zuroff, D. C. (2007). Examining mediators of the link between generativity and well-being. *Journal of Adult Development*, 14(1–2), 47–52.
- Keyes, C. L. M., & Ryff, C. D. (1998). Generativity in adult lives: Social structural contours and quality of life consequences. In D. P. McAdams, & E. de St. Aubin (Eds.), *Generativity and adult development: How and why we care for the next generation* (pp. 227–263). American Psychological Association.
- Kim, S., Chee, K. H., & Gerhart, O. (2017). Redefining generativity: Through life course and pragmatist lenses. *Sociology Compass*, 11(11).
- Kotre, J. N. (1984). *Outliving the self: How we live on in future generations*. W. W. Norton & Co.
- Krahn, H. J., Johnson, M. D., & Galambos, N. L. (2020). Intrinsically rewarding work and generativity in midlife: The long arm of the job. *Work and Occupations*, 48(2), 184–206.

- Lacroix, C., & Jolibert, A. (2017). Mediational role of perceived personal legacy value between consumer agentic generativity and attitudes/buying intentions toward luxury brands. *Journal of Business Research*, 77, 203–211.
- Locke, K. D. (2015). Agentic and communal social motives. *Social and Personality Psychology Compass*, 9(10), 525–538.
- Mansfield, E. D., & McAdams, D. P. (1996). Generativity and themes of agency and communion in adult autobiography. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 22(7), 721–731.
- Martos, T., Sallay, V., Désfalvi, J., Szabó, T., & Ittész, A. (2014). Az Élettel való Elégedettség Skála magyar változatának (SWLS-H) pszichometriai jellemzői. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 15(3), 289–303.
- McAdams, D. P. (1993). *The stories we live by: Personal myths and the making of the self*. Guilford Press.
- McAdams, D. P. (2006). The redemptive self: Generativity and the stories americans live by. *Research in Human Development*, 3(2), 81–100.
- McAdams, D. P. (2009). *The person. An introduction to the science of personality psychology*. A John Wiley & Sons.
- McAdams, D. P. (2013a). The positive psychology of adult generativity: Caring for the next generation and constructing a redemptive life. In J. D. Sinnott (Ed.), *Positive psychology: Advances in understanding adult motivation* (pp. 191–205). Springer Science + Business Media.
- McAdams, D. P. (2013b). *The redemptive self. Stories Americans live by*. Oxford University Press.
- McAdams, D. P. (2020). „I am what survives me”: Generativity and the self. In J. A. Frey, & C. Vogler (Eds.), *Self-transcendence and virtue. Perspectives from philosophy, psychology, and theology* (pp. 251–273). Routledge.
- McAdams, D. P., & De St. Aubin, E. (1992). A theory of generativity and its assessment through self-report behavioral acts, and narrative themes in autobiography. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(6), 1003–1015.
- McAdams, D. P., De St. Aubin, E., & Logan, R. L. (1993). Generativity among young, midlife and older adults. *Psychology and Aging*, 8(2), 221–230.
- McAdams, D. P., Diamond, A., De St. Aubin, E., & Mansfield, E. (1997). Stories of commitment: The psychosocial construction of generative lives. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(3), 678–694.
- McAdams, D. P., & Guo, J. (2015). Narrating the generative life. *Psychological Science*, 26(4), 1–9.
- McAdams, D. P., & Logan, R. L. (2004). What is generativity? In E. de St. Aubin, D. P. McAdams, & T. C. Kim (Eds.), *The generative society: Caring for future generations* (pp. 15–31). American Psychological Association.
- McAdams, D. P., & McLean, K. C. (2013). Narrative identity. *Current Directions in Psychological Science*, 22(3), 233–238.
- McAdams, D. P., Reynolds, J., Lewis, M., Patten, A. H., & Bowman, P. J. (2001). When bad things turn good and good things turn bad: Sequences of redemption and contamination in life narrative and their relation to psychosocial adaptation in midlife adults and in students. *Society for Personality and Social Psychology*, 27(4), 474–485.
- McAdams, D. P., Ruetzel, K., & Foley, J. M. (1986). Complexity and generativity at mid-life: Relations among social motives, ego development and adults’ plans for the future. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50(4), 800–807.

- Mindrila, D. (2010). Maximum likelihood (ML) and diagonally weighted least squares (DWLS) estimation procedures: A comparison of estimation bias with ordinal and multivariate non-normal data. *International Journal of Digital Society*, 1(1), 60–66.
- Newton, N. J., Herr, J. M., Pollack, J. I., & McAdams, D. P. (2013). Selfless or selfish? Generativity and narcissism as components of legacy. *Journal of Adult Development*, 21(1), 59–68.
- Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Oxford University Press.
- Peterson, B. E., & Stewart, A. J. (1990). Using personal and fictional documents to assess psychosocial development: A case study of Vera Brittain's generativity. *Psychology and Aging*, 5(3), 400–411.
- Polyakova, M. K. (2017). ГЕНЕРАТИВНОСТЬ И ЦЕННОСТНЫЕ ОРИЕНТАЦИИ В РАЗНЫЕ ПЕРИОДЫ ВЗРОСЛОСТИ [Generativity and values in different periods of adulthood]. *ВЕСТНИК САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКОГО УНИВЕРСИТЕТА. ПСИХОЛОГИЯ И ПЕДАГОГИКА*, 7(1), 81–90.
- Pratt, M. W., & Lawford, H. L. (2014). Early generativity and types of civic engagement in adolescence and emerging adulthood. In L. M. Padmilla-Walker, & G. Carlo (Eds), *Prosocial development: A multidimensional Approach* (pp. 410–432). Oxford University Press.
- Pratt, M. W., Norris, J. E., Arnold, M. L., & Filyer, R. (1999). Generativity and moral development as predictors of value-socialization narratives for young persons across the adult life span: From lessons learned to stories shared. *Psychology and Aging*, 14(3), 414–426.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and the adolescent self-image*. Princeton University Press.
- Rózsa, S., Kö, N., Kreko, K., Unoka, Zs., Csorba, B., Fecskó, E., & Kulcsár, Zs. (2008). A mindennapos testi tünetek attribúciója: Tünetinterpretáció Kérdőív hazai adaptációja. *Pszichológia*, 18(1), 53–80.
- Rózsa, S., & V. Komlósi, A. (2014). A Rosenberg Önbecsülés Skála pszichometriai jellemzői: A pozitívan és negatívan megfogalmazott tételek működésének sajátosságai. *Pszichológia*, 34, 149–174.
- Sallay, V., Martos, T., Földvári, M., Szabó, T., & Ittész, A. (2014). A Rosenberg Önértékelés Skála (RSES-H): Alternatív fordítás, strukturális invariancia és validitás. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 15(3), 259–275.
- Schwartz, S. (1992). Universals in the content and structure of values: Theoretical advances and empirical tests in 20 countries. *Advances in Experimental Social Psychology*, 25, 1–65.
- Serrat, R., Villar, F., Giuliani, M. F., & Zacarés, J. J. (2016). Older people's participation in political organizations: The role of generativity and its impact on well-being. *Educational Gerontology*, 43(3), 128–138.
- Simor, P., Köteles, F., & Bódizs, R. (2011). Elmerülés az élményben: A Tellegen-féle abszorpció skála vizsgálata egyetemista mintán. *Mentálhigiéné és Pszichoszomatika*, 12(2), 101–123.
- Slatter, C. L. (2003). Generativity versus stagnation: An elaboration of Erikson's adult stage of human development. *Journal of Adult Development*, 10(1), 53–65.
- Snarey, J. (1993). *How fathers care for the next generation*. Harvard University Press.
- Son, J., & Wilson, J. (2011). Generativity and volunteering. *Sociological Forum*, 26, 644–667.
- Stewart, A. J., & Vandewater, E. A. (1998). The course of generativity. In D. P. McAdams, & E. de St. Aubin (Eds), *Generativity and adult development: How and why we care for the next generation* (pp. 75–100). American Psychological Association.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics* (5th ed.). Allyn & Bacon.
- Urbán, R., Szigeti, R., Kökönyei, Gy., & Demetrovics, Zs. (2014). Global self-esteem and method effects: Competing factor structures, longitudinal invariance, and response styles in adolescents. *Behavior Research Methods*, 46, 488–498.

- Vaillant, G. E., & Milofsky, E. (1980). The natural history of male psychological health. IX. Empirical evidence for Erikson's model of the life cycle. *American Journal of Psychiatry*, 137(11), 1348–1359.
- Van De Water, D. A., & McAdams, D. P. (1989). Generativity and Erikson's „belief in the species. *Journal of Research in Personality*, 23(4), 435–449.
- Villar, F., López, O., & Celdrán, M. (2013). La generatividad en la vejez y su relación con el bienestar: ¿Quién más contribuye es quien más se beneficia? [Generativity in older age and its relationship with well-being: Who contributes most is who benefits most?]. *Anales de Psicología*, 29(3), 897–906.
- Watson, D., Clark, L. A., & Tellegen, A. (1988). Development and validation of brief measures of positive and negative affect: The PANAS Scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 1063–1070.

Függelék

Loyola Generativitás Skála

Kérem, minden állítás esetén jelezze egy 0-tól 3-ig terjedő skálán, hogy mennyire jellemző Önre az adott állítás. A kérdőívben nincsenek jó vagy rossz válaszok, kérem, legyen annyira őszinte, amennyire csak tud.

- 0 – az állítás sose igaz Önre.
- 1 – az állítás néha vagy ritkán igaz Önre.
- 2 – az állítás gyakran igaz Önre.
- 3 – az állítás nagyon gyakran vagy majdnem mindig igaz Önre.

	0	1	2	3
1. Igyekszem átadni a tudásomat, amelyet a tapasztalataimon keresztül szereztem.				
2. Nem érzem azt, hogy más embereknek szüksége lenne rám.				
3. Úgy gondolom, hogy élvezném a tanári munkát.				
4. Úgy érzem, sok ember életében hoztam változást.				
5. Nem szoktam önkénteskedni.				
6. Olyan dolgokat csináltam és hoztam létre, amelyek hatással voltak más emberekre.				
7. A legtöbb dologban, amit csinálok, próbálok kreatív lenni.				
8. Úgy gondolom, hogy halálom után sokáig fognak emlékezni rám.				
9. Mások azt mondanák, hogy a hozzájárulásom a társadalomhoz példátlan.				
10. Fontos képességeim vannak, amelyeket próbálok másoknak megtanítani.				
11. Úgy érzem, nem tettem semmi olyat, ami fennmaradna utánam, ha egyszer meghalok.				
12. Általában a tetteimnek nincs pozitív hatása másokra.				
13. Úgy érzem, mintha semmi érdemlegeset nem tettem volna másokért.				
14. Az élet során sokféle ember, csoport és tevékenység iránt elköteleződtem.				
15. Mások szerint nagyon eredményes vagyok.				

(continued)

Continued

	0	1	2	3
16. Felelősnek érzem magam azért, hogy a környezetem, ahol élek jobba tegyem.				
17. Az emberek tanácsért fordulnak hozzám.				
18. Úgy érzem, hogy mindaz, amit másokért vagy a társadalomért tettem, halálom után is fennmaradnak.				

Hungarian adaptation of the Loyola Generativity Scale (LGS-18)

Izabella Ilea, Dániel Jenei and Orsolya Vincze

Background and aims: In the 21st century, generativity has become an increasingly important concept in terms of the individual's well-being. It represents a general attitude of commitment towards a broader community and contribution to improving the world. The study aimed to create the Hungarian version of the Loyola Generativity Scale (LGS-18). *Method:* In the first stage of the adaptation we tested the factor structure of the LGS scale, in the second and the third stages we examined the validity and the test-retest reliability of the scale. The study involved $N = 624$ participants ($M_{\text{age}} = 50.09$; $SD_{\text{age}} = 8.58$), who filled out the following questionnaires: Loyola Generativity Scale (LGS), Satisfaction with Life (SWLS-H), Rosenberg Self-esteem Scale (RSES-H), Sense of Coherence (SOC), Positive and Negative Affective Schedule (PANAS), Schwartz's Value Survey (SVS). *Results:* The confirmatory and exploratory factor analysis approved the 18-items version of LGS with excellent reliability and stability. The constructs inserted into the validation showed consistency with the LGS-18 scale according to our expectations and to the data from the international literature. *Conclusions:* The 18 item version of the Hungarian Loyola Generativity Scale (LGS-18) is proved to be a reliable and valid questionnaire for measuring adults' generativity.

KEYWORDS

generativity, Loyola Generativity Scale, validity

Open Access. A cikk a Creative Commons Attribution 4.0 International License (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>) feltételei szerint publikált Open Access közlemény, melynek szellemében a cikk bármilyen médiumban szabadon felhasználható, megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző és a közlés helye, illetve a CC License linkje és az esetlegesen végrehajtott módosítások feltüntetésre kerülnek. (SID_1)

